

Tymai: kodėl svarbu pasiskiepyti?

Šių metų pirmąjį pusmetį paaikškėjo tymų protrūkio Lietuvoje rezultatai. Ligonių kasų informacinės sistemos „Sveidra“ duomenimis, minėtu laikotarpiu tymais sirgo net 552 pacientai, prisirašę Kauno ir Marijampolės apskričių gydymo įstaigose. Jiems buvo teikiamos ambulatorinės ir stacionarinės gydymo paslaugos. Pernai šis skaičius buvo kur kas mažesnis – tymais sirgo vos penki asmenys (iš jų vienas gydytas stacionare).

Tymai – užkrečiama pavojinga liga

Pasak Kauno teritorinės ligonių kasos (TLK) Kontrolės skyriaus vedėjos Nijolės Bijanskienės, tymai – ūmi, užkrečiama virusinė infekcija, plintanti oro lašeliniu būdu, kuri pasireiškia karščiavimu, bėrimu, kvėpavimo takų bei akių junginės uždegimu. Tymų sukėlėjo virusas plinta oro srautais pastatų viduje: koridoriais, laiptinėmis, ventiliacijos kanalais, instaliacijų šachtomis, taip pat kvėpavimo takų sekretais, per suterštas rankas ar daiktus.

Tymų infekcijos šaltinis – sergantis žmogus, kuris neretai suserga ir plaučių uždegimu, gerklų pakenkimu (krupu), rečiau – smegenų uždegimu (encefalitu). Dažniausios tymų komplikacijos – vidurinės ausies, plaučių, smegenų (encefalitas) uždegimas, laringitas, viduriavimas.

„Tymai – tik skiepais valdoma infekcija, – pabrėžia N. Bijanskienė.– Tymų vakcina pasaulyje skiepijama daugiau nei 40 metų. Ja skiepijami antraisiais gyvenimo metais, o ilgalaikio imuniteto susidarymui būtina įskiepyti du kartus. Lietuvoje vaikai pagal vaikų skiepų kalendorių skiepijami 15 mėnesių ir 6–7 metų amžiaus. Skiepijama kombinuota tymų, epideminio parotito ir raudonukės (MMR) vakcina, kurią kompensuoja ligonių kasos“.

Verta atkreipti dėmesį tai, kad žmonės, turėję kontaktą su sergančiuoju tymais, taip pat gali pasiskiepyti ligonių kasų kompensuojama MMR vakcina. Tam tereikia kreiptis į savo šeimos gydytoją. Po kontakto su sergančiuoju tymais, rekomenduojama pasiskiepyti per 72 val. Nesuspėjus pasiskiepyti per nurodytą laikotarpį, būtina išlaukti visą inkubacinį laikotarpį (21 dieną) ir jei nesusergama – pasiskiepyti.

Ligoniai patiria sunkių komplikacijų

Pasiteiravus, kokio amžiaus žmonės dažniausiai suserga, Kauno TLK Statistikos ir analizės skyriaus vedėja Vilija Andrašūnienė atsakė, kad serga įvairaus amžiaus žmonės: vaikai, darbingo amžiaus, senjorai.

Pacientai, sirgę tymais, patyrė įvairių komplikacijų: susirgo pneumonija, encefalitu, vidurinės ausies uždegimu, žarnyno ligomis ir kt. Pirmąjį šių metų pusmetį 189 pacientai patyrė komplikacijas, ir tai sudarė 34,2 proc. visų sirgusiųjų tymais. Iš jų 143 asmenims suteiktos stacionarinės gydymo paslaugos, kurių bendra faktinė kaina 115 127 eurai, o vidutinė kaina, tenkanti vienam pacientui – 828 eurai.

Duomenys rodo, kad tymų gydymas kainuoja brangiai. Todėl labai svarbu rūpintis ligos profilaktika, laiku pasiskiepyti ir nepamiršti apsidrausti privalomuoju sveikatos draudimu. Tada susirgus paciento gydymo paslaugas apmoka TLK.

Skiepytis rekomenduojama

Ligonių kasų specialistai primena, kad vaikai Lietuvoje skiepijami pagal [Vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių](#). Skiepytis yra rekomenduojama, tačiau būtinas tėvų ar globėjų sutikimas.

Reprezentatyvią Lietuvos gyventojų apklausą dėl skiepų Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) užsakymu 2019 m. balandį atliko „Baltijos tyrimai“.

„Lietuvos gyventojų apklausos duomenys rodo, kad gerokai daugiau nei pusė respondentų, t. y. 66,4 proc., visiškai pritaria (27,3 proc.) arba pritaria (39 proc.), kad Lietuvoje profilaktiniai tymų skiepai vaikams būtų privalomi – teigė VDU doc. Ligita Šarkutė. – Labiausiai privalomiems profilaktiniams vaikų skiepams pritaria 40–59 metų amžiaus respondentai, taip pat turintieji aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Palankiausiai privalomus skiepus vertina Vilniaus ir Kauno gyventojai, be to, moterys skiepjimui pritaria dažniau nei vyrai“.

Kilus klausimų dėl tymų (kada galima skiepytis, ką daryti, jei nežinote, ar esate paskiepytas ir kt.) rekomenduojama kreiptis į Užkrečiamų ligų ir AIDS centrą tel. (8 5) 230 0123. Konsultacijos teikiamos pirmadieniais–ketvirtadieniais nuo 8 iki 16.45 val., penktadieniais – nuo 8 iki 15.45 val. Papildomą informaciją apie skiepus rasite [čia](#), apie tymus – rasite [čia](#).

Parengė Veronika Pečkienė
Kauno teritorinės ligonių kasos
vyriausioji specialistė ryšiams su visuomene